

UDGIFTS- ANALYSE

1. juni

2017

RESUME:

Udgiftsanalysen ser på udgiftsudviklingen for de 1.516 nordjyske borgere, der både fik en rammeaftaleindsats i januar 2016 og i januar 2017.

Analysen sammenligner udviklingen for de samlede udgifter pr. borger i januar 2016 med de samlede udgifter pr. borger i januar 2017.

De nordjyske kommuner havde for den gruppe samlet set en reduktion i myndigheds udgifter på 2,7 pct., svarende til en samlet besparelse på 2,6 mio. kr.

Størstedelen af myndighedskommunerne har oplevet en udgiftsreduktion, mens enkelte har oplevet en lille stigning.

Udgiftsanalysen kan ikke påvise om besparelsen er sket gennem lavere takster eller gennem ændringer i borgernes ydelsesindsatser.

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	3
1.1	Borgercases	3
2.	Monitorering	4
2.1	Metode	4
3.	Analyse	5
3.1	Borgere i rammeaftaletilbud	5
3.2	Samlet udvikling i myndighedsudgifterne	7
3.3	Samlet udgiftsudvikling i forhold til paragraffer	8
3.4	Udvikling i udgifter fordelt efter driftsherre	9

1. Indledning

Det specialiserede socialområde dækker over mange forskellige borgere med meget forskelligt støttebehov. Det kan således være svært at udgiftsstyre. Det gælder særligt for rammeaftaletilbud, hvor forhandlingen om borgerens takster og ydelser sker mellem to forskellige kommuner eller med regionen.

Med Rammeaftalen 2017 blev det besluttet, at der skal udmøntes en udgiftsreduktion på borgere i rammeaftaletilbud på 2 pct. i 2017 ift. 2016 niveau, stigende til i alt 5 pct. i 2020. Udgiftsreduktionen skal ske delvis gennem takstreduktioner og delvis gennem en dialogbaseret tilgang, jf. tabel 1.

Tabel 1. Udgiftsreduktion på rammeaftaleområdet 2017-2020

	2017	2018	2019	2020	I alt
Årlig udgiftsreduktion	2,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	5,0 %
- heraf generel takstreduktion	1,0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	2,5 %
- heraf dialogbaseret tilgang	1,0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	2,5 %

Takstreduktion:
Den enkelte driftsherre i Nordjylland skal reducere sit samlede takstberegningsgrundlag for rammeaftaletilbud

Dialogbaseret tilgang:
Myndighedskommunen og driftsherren skal gennem dialog sikre en direkte udgiftsreduktion for myndighedskommunens udgifter til borgere i rammeaftaletilbud, fx ved en mere målrettet visitering og revisitering.

Alle driftskommuner har lavet en samlet takstreduktion på minimum 1 pct. Men da takstreduktionen ikke nødvendigvis er sket som en generel takstreduktion, men kan være udmøntet gennem større takstreduktioner på enkelte tilbud, kan takstreduktionen opleves forskelligt fra myndighedskommune til myndighedskommune, alt efter hvilket tilbud kommunens borgere benytter.

Der har endvidere været et stort fokus på at sikre, at der bliver givet en mere præcis visitering, hvorfor flere kommuner har opnormeret på myndighed. Større fokus på myndighedsopgaven og visiteringen kan medføre store ændringer i de samlede udgifter til den enkelte borger, jf. de efterfølgende eksempler.

1.1 Borgercases

- På Pia's døgntilbud har man i samarbejde med Pia arbejdet målrettet med at løfte hendes evne til at mestre eget liv. Så meget, at hun nu kan deltage i et aktivitetstilbud. Det betyder, at Pia ikke længere hele døgnnet skal være på hendes SEL §108 botilbud, men at hun i dagstimerne kan deltage i et SEL §104 aktivitetstilbud. Det har givet en mindre udgiftsreduktion. På et handleplansmøde med deltagelse af døgntilbuddet, myndighed og Pia er man blevet enige om en plan for, hvordan man kan arbejde videre med denne positive udvikling, og det ventes, at Pias støttebehov falder i løbet af de næste par år.
- John har udviklingshæmning, og er i løbet af det seneste år begyndt at få flere og flere demenssymptomer, og som konsekvens heraf er han i løbet af de sidste par måneder begyndt at have sporadisk udadreagerende adfærd. Det har betydet, at der har været behov for, at John nu får mere støtte for at kunne få hverdagen til at hænge bedre sammen. Udgifterne til John er dermed steget og ventes at kunne stige yderligere i løbet af de næste par år, hvis den sporadiske udadreagerende adfærd ikke mindskes.

- Søren har svære psykiske problemer, og bor på et ABL §105 botilbud, som yder støtte til borgere med lettere socialpsykiatriske udfordringer. Sørens problemer er dog blevet så alvorlige, at kommunens myndighedsniveau har været ved at afsøge alternative muligheder, og er sammen med Søren blevet enige om, at han skal flyttes til et SEL §108 tilbud, der har specialviden om borgere med svære socialpsykiatriske problemer, og hvor der er endnu større støtte og mulighed for skærmning. I og med at Sørens støttebehov er blevet større er udgifterne også steget. Myndighedsniveauet vurderer dog, at SEL § 108 tilbuddet matcher Sørens nuværende og fremtidige behov bedre end ABL § 105 tilbuddet. Såfremt kommunen havde valgt et tilbud i en anden region eller et privat tilbud, ville Søren og udgifterne til ham udgå af analysen – både i 2016 og 2017.
- Lise har tidligere gået på et SEL §104 aktivitetstilbud, men har de sidste par år udviklet sig markant. I forbindelse med myndigheds gennemgang af borgersager gennemgås Lises sag. Efter dialog med driftsherren og Lise vurderes det, at hun er klar til at overgå fra et SEL §104 aktivitetstilbud til et SEL §103 beskæftigelsestilbud, hvor hun kan videreudvikle hendes færdigheder. Foruden det understøtter Lises udvikling medfører re-visteringen en udgiftsreduktion.

2. Monitorering

For at få et overblik over udviklingen af de samlede udgifter er der udarbejdet et monitoreringsværktøj, der en gang om året frem til 2020 ser på udviklingen for udgifterne til de nordjyske borgere i nordjyske rammeaftaletilbud. Resultatet af monitoreringen er udfoldet i nærværende rapport.

2.1 Metode

- I analysen er kun medtaget de borgere, som fik en rammeaftaleindsats i både 2016 og i 2017. Nye borgere vil således ikke indgå i analysen, og borgere der kun fik et rammeaftaletilbud i 2016 vil således heller ikke indgå i analysen.
- Opgørelsen omhandler det antal borgere, som de nordjyske myndighedskommuner har visteret til en rammeaftaleindsats hos en nordjysk driftsherre.
- Opgørelsen sammenligner udgifter til borgere i rammeaftaletilbud i januar 2016 med udgifter til den samme borger i januar 2017. Opgørelsen kan således ikke give et fyldestgørende billede af den samlede udgiftsudvikling det seneste år.
- Analysen ser på de samlede udgifter for en borger. Der er således borgere, som i det ene år kun får en indsats, men i det andet år er visiteret til to indsatser eller omvendt
- 2016 er basisår, men er pl-reguleret med KL's pl-sats (2,1 pct.)
- Analysen har set på følgende rammeaftaleindsatser
  - SEL § 103 Beskyttet beskæftigelse (voksne)
  - SEL § 104 – Aktivitets- og samværstilbud (voksne)
  - ABL & SEL §§ 83-87, 97, 98 & 102 – Støtte i eget hjem (voksne)
  - SEL § 107 – Midlertidige botilbud (voksne)
  - SEL § 108 – Længerevarende botilbud (voksne)
  - SEL § 32 Særlige dagtilbud (børn)
  - SEL § 67, stk. 2 Døgntilbud for børn og unge (børn)

3. Analyse

Analysen giver først et kort overblik over antal borgere i rammeaftaletilbud i 2016 og 2017. Medregnet er ikke de borgere, som har fået en ambulant konsultation, fx ved Taleinstituttet eller Institut for Syn og Hørelse.

I de efterfølgende afsnit udfoldes udgiftsudviklingen til borgere, der har modtaget en rammeaftaleindsats, hvor det er muligt at se udviklingen for myndighed, driftsherre og for de enkelte typer af tilbud. Opgørelsen er på kommuneniveau.

3.1 Borgere i rammeaftaletilbud

Udgangspunktet for nærværende analyse er de borgere, de nordjyske myndighedskommuner har haft i de nordjyske rammeaftaletilbud i både 2016. Analysen vil vise udviklingen af rammeaftaleudgifter til denne borgergruppe fra januar 2016 til januar 2017.

Analysen omhandler 1.517 borgere, hvoraf ca. 44 pct. af borgerne har været visiteret til et tilbud i anden kommune eller hos et regionalt tilbud.

Table 1. Antal borgere der indgår i analysen fordelt efter myndighedskommune

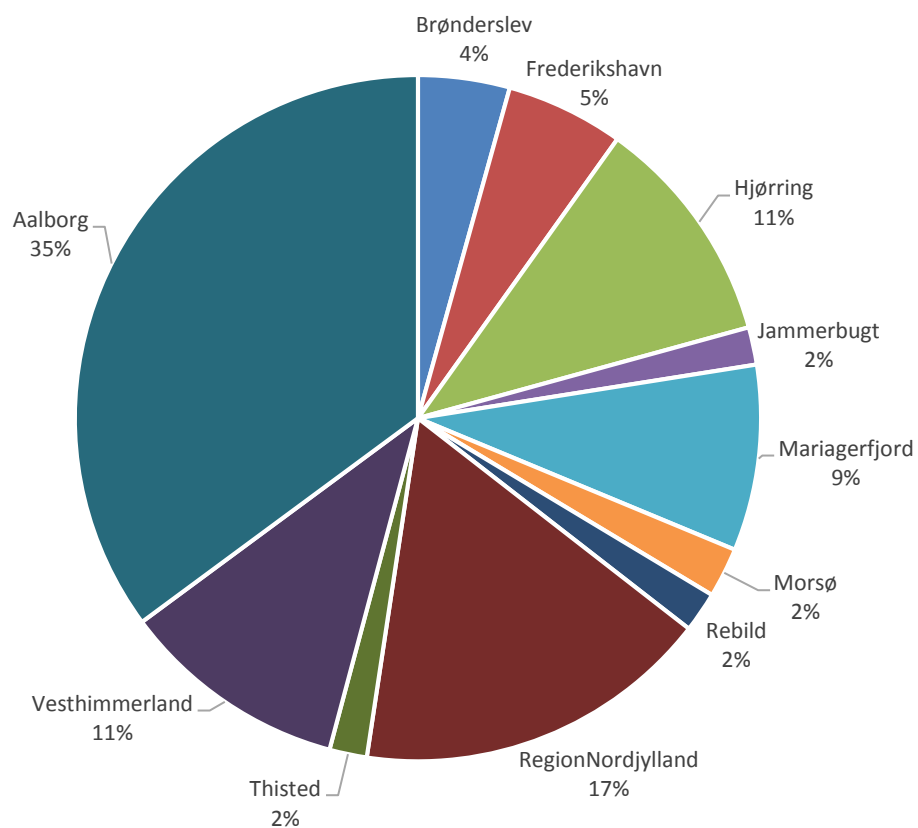
Myndighedskommune	Antal borgere i rammeaftaletilbud	Heraf visiteret til en anden kommune/Region Nordjylland (i 2017)	Pct. andel i anden kommune/Region Nordjylland
Brønderslev	100	64	64,0%
Frederikshavn	136	68	50,0%
Hjørring	243	89	36,6%
Jammerbugt	98	82	83,7%
Læsø	5	5	100,0%
Mariagerfjord	152	46	30,3%
Morsø	64	29	45,3%
Rebild	63	50	79,4%
Thisted	37	14	37,8%
Vesthimmerland	143	40	28,0%
Aalborg FB	140	68	48,6%
Aalborg ÆH	336	108	32,1%
Samlet	1.517	663	43,7%

Køber eller sælgerkommune?

Der er stor forskel på, hvor stor en andel af kommunernes indsatser, der købes hos en anden kommune eller Region Nordjylland. Tre kommuner købte således i 2016 8 ud af 10 indsatser uden for egen kommune, mens der er fire kommuner, der købte under en tredjedel af sine indsatser hos andre, *jf. tabel 1 ovenfor*.

På samme måde er der stor forskel i, hvor meget den enkelte kommune sælger til andre kommuner. Aalborg Kommune står for over en tredjedel (35 pct.) af alle indsatserne for denne borgergruppe i 2016. Det er mere end det samlede antal indsatser for de syv mindst sælgende kommuner (26 pct.), *jf. figur 1 på næste side*.

Figur 1. Indsatser fordelt pr. driftsherre i 2016

Note. Læsø fremgår ikke af figuren, da kommunen ikke driver rammeaftaletilbud

3.2 Samlet udvikling i myndighedsudgifterne

Kommunerne havde samlet set en reduktion i myndighedsudgifterne fra januar 2016 til januar 2017 på 2,7 pct., svarende til en samlet besparelse på 2,6 mio. kr., jf. tabel 2.

Der er stor forskel på, hvor langt kommuner er med at forhandle nye takster/ydelser for alle sine borgere. Nogle kommuner er allerede i fuld gang og andre kommuner er ved at sikre et organisatorisk setup som skal understøtte et øget fokus på visitering og revisitering. Overordnet set er flere af kommunerne allerede langt i forhold til kravet om en 5. pct. reduktion i 2020, hvilket illustreres af tabel 2.

Tabel 2. Samlet udvikling i myndighedsudgifter til borgere i rammeaftaletilbud

Myndighedskom mune	2016			2017			% -vis udvikling
	Samlet antal borgere i rammeaftale tilbud	Samlede udgifter i januar	Gns. udgift pr. borger i januar	Samlet antal borgere i rammeaftalet tilbud	Samlede udgifter i januar	Gns. udgift pr. borger i januar	
Brønderslev	100	6.782.963	67.830	100	6.585.219	65.852	-2,9%
Frederikshavn	136	11.162.054	82.074	136	11.275.907	82.911	1,0%
Hjørring	243	12.125.987	49.901	243	11.748.145	48.346	-3,1%
Jammerbugt	98	5.807.446	59.260	98	5.763.426	58.810	-0,8%
Læsø	5	390.022	78.004	5	387.462	77.492	-0,7%
Mariagerfjord	152	7.105.216	46.745	152	7.369.101	48.481	3,7%
Morsø	64	3.879.018	60.610	64	3.739.272	58.426	-3,6%
Rebild	63	4.354.870	69.125	63	4.172.617	66.232	-4,2%
Thisted	37	2.562.153	69.247	37	2.576.168	69.626	0,5%
Vesthimmerland	143	6.453.700	45.131	143	6.328.195	44.253	-1,9%
Aalborg FB	140	6.990.855	49.935	140	6.991.259	49.938	0,0%
Aalborg ÆH	336	29.370.263	87.411	336	27.459.850	81.726	-6,5%
Samlet	1.517	96.984.546	63.932	1.517	94.396.622	62.226	-2,7%

I tabel 2 fremgår det, at den gennemsnitlige udgift pr. borger i januar måned er meget forskellig fra kommune til kommune. For kommuner med lave gennemsnitlige udgifter pr. borger kan det skyldes at man i høj grad anvender dagstilbud, der er med i Rammeaftalen, mens andre kommuner i højere grad visiterer til dagstilbud, der ikke indgår i Rammeaftalen.

Tabellen er endvidere et godt eksempel på udfordringerne ved at sammenligne udgifter ved hjælp af stikprøver i to måneder. For nogle kommune kan januar 2016 have været en ekstraordinær billig måned, mens den for andre kan have været en ekstraordinær dyr måned, hvorfor den enkelte kommune vil opleve et helt naturligt fald/stigning.

3.3 Samlet udgiftsudvikling i forhold til paragraffer

Fordeles udgifterne efter paragraffer er det tydeligt, at borgere i almenboliger (ABL § 105) udgør langt den største udgiftspost, jf. tabel 3. Med ca. 50 mio. kr. udgør indsatsen lidt over halvdelen af de samlede udgifter til rammeaftaleindsatser for den borgergruppe analysen omhandler.

Tabel 3. Udgifter fordelt efter paragraffer

Paragraf	2016			2017			% -vis udvikling
	Samlet antal borgere pr. tilbudstype	Samlede udgifter i januar	Gns. udgift pr. tilbudstype i januar	Samlet antal borgere pr. tilbudstype	Samlede udgifter i januar	Gns. udgift pr. tilbudstype i januar	
SEL § 103	145	1.408.982	9.717	145	1.431.366	9.871	1,6%
SEL § 104	327	4.655.823	14.238	308	4.289.451	13.927	-2,2%
ABL 105 m. SEL §§ 84-85	703	50.558.900	71.919	712	49.869.262	70.041	-2,6%
SEL § 107	117	9.273.396	79.260	111	8.636.509	77.806	-1,8%
SEL § 108	163	15.684.498	96.224	163	15.287.669	93.789	-2,5%
SEL § 32	36	1.369.887	38.052	36	1.339.682	37.213	-2,2%
SEL § 67, stk. 2	194	14.033.060	72.335	190	13.542.683	71.277	-1,5%

Hvis man grupperer indsatser ift. voksne/børn og dag/døgn, så har udviklingen for borgergruppen været følgende:

- Dagtilbud til voksne (SEL §103, SEL §104): Samlet udgiftsreduktion = 1,7 pct.
- Døgntilbud til voksne (ABL §105, SEL §107, SEL §108): Samlet udgiftsreduktion = 2,6 pct.
- Dagtilbud til børn (SEL §32): Samlet udgiftsreduktion = 2,2 pct.
- Døgntilbud til børn (SEL §62, stk. 2): Samlet udgiftsreduktion = 1,5 pct.

3.4 Udvikling i udgifter fordelt efter driftsherre

Tabel 4 viser, at der har været en samlet udgiftsreduktion fra januar 2016 til januar 2017 for de fleste driftsherrer, jf. tabel 4. Nogle driftsherrer har et meget stort fald i udgifterne, og enkelte driftsherrer har mindre stigninger. Det er dog ikke muligt at påvise, hvad der er skyld i denne udvikling. Det kan skyldes takstreduktioner, ændringer i borgernes ydelser eller at borgere flyttes mellem forskellige driftsherrer. Ændringer i enkelte borgers ydelser kan medføre så store udgifter, at effekten af takstreduktionen helt skjules.

Opgørelsen viser den samlede reduktion for driftskommunen, hvorved det ikke kan læses om reduktionerne primært er sket for egne borgere eller for de andre kommuner.

Tabel 4. Antal udgifter fordelt efter driftsherrer

Driftsherre	2016			2017			% -vis udvikling
	Antal borgere i driftsherres tilbud	Samlede udgifter i januar	Gns. udgift pr. borger i januar	Antal borgere i driftsherres tilbud	Samlede udgifter i januar	Gns. udgift pr. borger i januar	
Brønderslev	66	4.842.784	73.376	66	4.398.033	66.637	-9,2%
Frederikshavn	86	7.791.576	90.600	87	7.711.943	88.643	-2,2%
Hjørring	166	3.825.408	23.045	166	3.594.471	21.653	-6,0%
Jammerbugt	27	1.399.101	51.819	27	1.373.269	50.862	-1,8%
Mariagerfjord	134	4.779.253	35.666	134	4.831.977	36.060	1,1%
Morsø	36	2.029.062	56.363	36	1.953.747	54.271	-3,7%
Rebild	29	2.005.623	69.159	26	1.652.529	63.559	-8,1%
Region Nordjylland	258	22.701.383	87.990	253	22.489.199	88.890	1,0%
Thisted	27	1.872.817	69.364	27	1.877.436	69.535	0,2%
Vesthimmerland	164	5.119.635	31.217	163	5.075.967	31.141	-0,2%
Aalborg FB	108	6.632.430	61.411	110	6.725.042	61.137	-0,4%
Aalborg ÆH	429	33.985.473	79.220	433	32.713.009	75.550	-4,6%
Samlet	1.530	96.984.546	63.389	1.528	94.396.622	61.778	-2,5%

Forskellen mellem antal af borgere i tabel 2 og tabel 4 skyldes, at der er borgere, som er visiteret til tilbud beliggende i to forskellige kommuner, hvorved at den samme borger tælles med to gange.